

Centrum Usług Społecznych
62-020 Swarzędz
ul. Poznańska 25
tel. 61 651 26 50; 53

Swarzędz, 29 czerwca 2026 roku

CUS.SPUiAS.0715.8.2026

BIURO RADY MIEJSKIEJ
w Swarzędzu
62-020 Swarzędz, ul. św. Marcina 1
tel. 61 65-12-105
29.06.2026 r.

Szanowna Pani
Barbara Czachura
Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Swarzędzu

Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu jako instytucja odpowiedzialna za tworzenie i realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wypełniając zapisy art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przedstawia Pani Przewodniczącej i Radnym Rady Miejskiej w Swarzędzu raport z wykonania działań mających na celu profilaktykę uzależnień oraz rozwiązywanie problemów społecznych wynikających z uzależnień.

Raport obejmuje swoją treścią działania przeprowadzone na terenie miasta i gminy Swarzędz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu
mgr Agnieszka Maciejowicz

Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

**w okresie
od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku**

**Centrum Usług
Społecznych w Swarzędzu**

Opracowanie dokumentu:
Centrum Usług Społecznych
Swarzędz, 2026

Wstęp

Uchwalenie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej Gminnym Programem, są zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym. Podstawą prawną do podejmowania działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym na terenie gminy Swarzędz jest Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uchwalona dnia 26 października 1982 roku (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.) oraz Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii uchwalona dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939 z późn. zm.).

Głównym koordynatorem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii i uzależnieniom behawioralnym oraz integracją społeczną osób uzależnionych na terenie miasta i gminy Swarzędz jest Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu.

Gminny Program stanowi syntetyczne ujęcie problemu uzależnień oraz prezentację inicjatyw w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom planowanych do przeprowadzenia na terenie gminy Swarzędz w ciągu 4 lat od jego uchwalenia. Zapisy dokumentu są skorelowane z treścią programów z lat poprzednich w celu zachowania ciągłości w lokalnej polityce rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków i spełniania różnych czynności w sposób kompulsywny poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Swarzędz dotyczącej uzależnień oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Niniejszy raport odnosi się bezpośrednio do działań podjętych i zrealizowanych na podstawie Gminnego Programu w gminie Swarzędz. Stanowi on jednocześnie efekt monitoringu i ewaluacji lokalnej polityki społecznej w odniesieniu do problemu uzależnień. Dokument zawiera sprawozdanie z zadań zrealizowanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku.

Przygotowanie treści raportu i przekazanie go władzom miasta i gminy Swarzędz stanowi wykonanie zadania określonego w art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1. Charakterystyka demograficzna gminy Swarzędz

Na podstawie danych przekazanych przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu wiemy, że w dniu 31 grudnia 2025 roku teren gminy Swarzędz zamieszkiwało 51 360 osób (o 357 więcej niż w 2024 roku). Struktura demograficzna gminy przedstawiała się następująco:

- kobiety stanowiły grupę składającą się z **26 846** osób, a mężczyźni z **24 514** osób,
- mieszkańcy miasta stanowili grupę **25 945** osób, a mieszkańcy wsi grupę **25 415** osób,
- dzieci i młodzież w wieku do 17. roku życia stanowili grupę **11 063** osób, w której było **5 450** dziewcząt i **5 613** chłopców,
- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła grupę **11 063** osób, w wieku produkcyjnym było **30 315** osób, zaś w wieku poprodukcyjnym było **9 982** osób.

Według stanu na dzień 9 stycznia 2026 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu było zarejestrowanych 370 osób bezrobotnych, będących mieszkańcami gminy Swarzędz (o 76 osób więcej niż w zeszłym roku). Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych z terenu naszej gminy odnoszące się do konkretnych grup społecznych:

- kobiety – **203** (o 45 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby w wieku do 30. roku życia – **73** (o 11 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby powyżej 50. roku życia – **109** (o 40 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby długotrwale bezrobotne – **83** (o 32 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby niepełnosprawne – **23** (o 11 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby pobierające zasiłki dla bezrobotnych – **95** (o 15 więcej niż w zeszłym roku).

Jak wynika z danych przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu, w przeciągu 2025 roku mieliśmy do czynienia ze wzrostem liczby osób bezrobotnych zamieszkujących teren miasta i gminy Swarzędz. Zwiększyła się grupa osób bezrobotnych w wieku do 30 lat oraz grupa osób pobierających zasiłki. Znaczny wzrost zanotowano w przypadku bezrobotnych kobiet, osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat i osób długotrwale bezrobotnych. W porównaniu z 2024 rokiem przybyło także osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami. Podsumowując dane zauważa się ogólny wzrost bezrobotnych w gminie Swarzędz. W grudniu 2026 roku gmina Swarzędz miała najwięcej osób bezrobotnych spośród wszystkich gmin powiatu poznańskiego.

Centrum Usług Społecznych jako instytucja odpowiedzialna za świadczenie pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Swarzędz miała kontakt z dużą liczbą mieszkańców,

którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Najczęściej była ona spowodowana ciężką chorobą, niepełnosprawnością, uzależnieniami lub bezrobociem. Poniżej przedstawiono grupy beneficjentów pomocy społecznej w gminie Swarzędz. Na podstawie danych uzyskanych z Sekcji Pomocy Środowiskowej Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wiemy, że według stanu na dzień 31 grudnia 2025 roku w naszej gminie z pomocy korzystały(-o):

- **154** rodziny dotknięte ubóstwem (o 2 więcej niż w poprzednim roku),
- **13** rodzin wielodzietnych (o 6 mniej niż w poprzednim roku),
- **41** rodzin z problemem alkoholowym (o 12 więcej niż w poprzednim roku),
- **206** rodzin dotkniętych niepełnosprawnością (o 27 więcej niż w poprzednim roku),
- **44** osoby bezdomne (o 2 mniej niż w poprzednim roku),
- **8** rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od narkotyków (o 6 więcej niż w poprzednim roku).

Analiza powyższego zestawienia pozwala zauważyć, że w stosunku do 2024 roku największy spadek zanotowano w liczbie rodzin korzystających z pomocy w związku z problemem alkoholowym. Spadła również liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej. Duży wzrost odnotowano w odniesieniu do rodzin dotkniętych niepełnosprawnością. Wzrosła również liczba osób uzależnionych od narkotyków, które otrzymały pomoc w Centrum Usług Społecznych. Niewielkie zmiany zaobserwowano w liczbie rodzin dotkniętych ubóstwem.

2. Rynek napojów alkoholowych i skala problemów alkoholowych w gminie Swarzędz

Każdy podmiot, który zamierza prowadzić dystrybucję napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Swarzędz, niezależnie od ich gatunku czy zawartości alkoholu, musi posiadać aktualne zezwolenie na sprzedaż, które wydaje burmistrz miasta i gminy Swarzędz. W poniższych tabelach zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i liczby punktów sprzedaży.

Tabela 1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Swarzędz

Liczba zezwoleń określona przez uchwałę Rady Miejskiej w Swarzędzu								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	9. ogółem (suma kolumn 4 i 8)
150	150	150	450	50	50	50	150	600

Limity zezwoleń zostały ustalone przez Radę Miejską w Swarzędzu, a szczegółowe wytyczne dotyczące maksymalnej liczby zezwoleń zostały zawarte w uchwale numer LVI/593/2018 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 2 października 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Swarzędz (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2018 roku poz. 7871 z dnia 15.10.2018 r.).

Tabela 2. Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w gminie Swarzędz w 2025 roku

Liczba wydanych zezwoleń								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	9. ogółem (suma kolumn 4 i 8)
40	42	37	119	9	8	4	21	140

Według informacji przekazanej przez Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu w 2025 roku na terenie naszej gminy znajdowało się łącznie 149 punktów, w których można było zakupić napoje alkoholowe – o 22 więcej niż w 2024 roku. Poniższe dane obrazują wyraźną różnicę pomiędzy liczbą punktów z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia

w miejscu sprzedaży a tymi, które oferują napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Tabela nr 3. Liczba punktów z napojami alkoholowymi w gminie Swarzędz w 2025 roku

Punkty z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia								
	1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
liczba punktów ogółem	liczba punktów	według zawartości alkoholu			liczba punktów	według zawartości alkoholu		
		do 4,5%	do 18%	pow.18%		do 4,5%	do 18%	pow.18%
149	110	100	106	94	39	37	26	17

Ostatnie szacunki przedstawione przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, pozwalają przypuszczać, że na terenie naszej gminy żyje około 1000 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji). Dorośli i dzieci żyjący w otoczeniu alkoholika (znajomy z pracy, rodzic, sąsiad, krewny) w Swarzędzu i okolicznych sołectwach to grupa od 3000 do 4000 osób.

Komisariat Policji w Swarzędzu, którego funkcjonariusze podejmują interwencje na terenie miasta i gminy, udostępnił szczegółowe dane dotyczące interwencji przeprowadzonych w stosunku do osób będących pod wpływem alkoholu. Wynika z nich, że w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił nieznaczny wzrost liczby osób nietrzeźwych odwiezionych do Izby Wyrzeźwień, a także osób nietrzeźwych odwiezionych przez funkcjonariuszy do placówek służb zdrowia. Liczba osób nietrzeźwych odwiezionych do miejsca zamieszkania utrzymywała się na podobnym poziomie jak w 2024 roku. Do placówek zdrowia przetransportowano 5 osób, natomiast na przestrzeni całego roku zatrzymano 50 nietrzeźwych kierowców – to spadek o 16 osób.

Tabela 4. Interwencje Policji w gminie Swarzędz w stosunku do osób będących pod wpływem alkoholu

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Osoby nietrzeźwe odwiezione do Izby Wyrzeźwień	139	104	135	120	123

Osoby nietrzeźwe odwiezione do miejsca zamieszkania	4	14	13	11	10
Osoby nietrzeźwe odwiezione do placówek służby zdrowia	0	3	1	3	5
Nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi	52	43	65	66	50

W 2025 roku swarzędzka Policja interweniowała 61 razy w związku ze złamaniem prawa dotyczącego zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych – to 14 przypadków mniej niż w 2024 roku. Patrząc na poniższą tabelę widać wyraźnie, że trwa tendencja spadkowa rozpoczęta w 2023 roku. Działania Policji w tej kwestii skutkowały pouczeniem, mandatem lub skierowaniem sprawy do sądu.

Tabela 5. Interwencje Policji w związku z naruszeniem prawa w zakresie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Wykroczenia z art. 43 ¹ .1	16	62	129	75	61

Komisariat Policji w Swarzędzu przekazał również dane obrazujące skalę przestępstw przeciwko art. 62 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W roku sprawozdawczym w naszej gminie ukarano 19 osób, które posiadały przy sobie środki odurzające lub substancje psychotropowe.

Tabela 6. Interwencje Policji w związku z posiadaniem substancji odurzających

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Przestępstwo z art. 62 ust. 1 i 2	21	14	15	18	19

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego w Swarzędzu wpłynęło 152 „Niebieskie Karty” (o 14 więcej niż w 2024 roku), z czego 65 procedur było związanych z występowaniem problemu alkoholowego w rodzinie. Rozkład procentowy poszczególnych przypadków pokazuje, że w 2024 roku aż 42,8% „Niebieskich Kart” miało związek z używaniem napojów alkoholowych. Z doświadczenia specjalistów

prowadzących wyżej wymienione sprawy wynika, że w rodzinach, w których występuje problem nadużywania alkoholu lub uzależnienia od niego, często dochodzi również do zachowań przemocowych.

Zespół Interdyscyplinarny zaznaczył, że w 2024 roku 152 procedury zostały przeprowadzone w 137 rodzinach (o 9 rodzin więcej niż w 2024 roku). Wśród osób doświadczających przemocy były 93 kobiety (72 w 2024), 23 mężczyzn (33 w 2024) i 109 dzieci (129 w 2024). 66 procedur dotyczyło mieszkańców miasta (rok wcześniej 75), a 86 procedur dotyczyło mieszkańców obszarów wiejskich (w 2024 roku 64).

Pozostałe statystyki określające podmiot, który wszczął procedurę „Niebieskie Karty”, przedstawiają się następująco: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wszczęło 17 procedur (rok wcześniej 21), policja 102 (80), oświata 20 (25), służba zdrowia 10 (10), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna 2 (0), a Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy 1 procedurę (2). Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podobnie jak rok wcześniej, nie rozpoczęła żadnej procedury.

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące liczbę interwencji swarzędzkiej Policji ogółem i tych, które były przeprowadzane przez funkcjonariuszy w domach i mieszkaniach. Po zauważalnym skoku o 1000 interwencji ogółem w 2023 roku, obecnie ich liczba nieco zmalała. Podobnie ma się rzecz z interwencjami podejmowanymi przez funkcjonariuszy w miejscu zamieszkania. Było ich aż o 81 mniej niż w 2024 roku. Zwraca również uwagę fakt mniejszej liczby procedur „Niebieskie Karty” w odniesieniu do danych przedstawionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu. W poniższej tabeli zaprezentowano bowiem liczbę procedur wszczętych tylko przez Policję, natomiast Zespół Interdyscyplinarny prowadzi wszystkie sprawy, zarówno te, które zostały zainicjowane przez funkcjonariuszy Policji, jak i te, które rozpoczynali pracownicy Centrum Usług Społecznych, oświaty oraz ochrony zdrowia.

Tabela 7. Interwencje domowe podejmowane przez Policję na terenie gminy Swarzędz

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Interwencje ogółem	4 829	3 711	4 751	4 437	4 344
- w tym interwencje domowe	61	93	488	460	379
- w tym dotyczące przemocy domowej („Niebieskie Karty”)	47	86	73	76	85

3. Działalność Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej stanowiła ważną część struktury Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Jak sama nazwa wskazuje, podstawowym zadaniem sekcji była realizacja działań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz szeroko pojętej animacji społecznej. Podstawę do działania sekcji stanowiły dwa ważne dokumenty: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030 oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

Poniżej przedstawiono sprawozdanie dotyczące działalności poszczególnych podmiotów koordynowanych przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej, jak i samej sekcji.

3.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Komisji należało prowadzenie spotkań kontrolnych osób uzależnionych, motywowanie klientów do uczestnictwa w terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych, motywowanie do uczestnictwa w spotkaniach grup AA, udzielanie osobom uzależnionym informacji i porad w sprawie podjęcia leczenia odwykowego w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym, a także udzielanie pomocy w załatwianiu formalności związanych z podjęciem leczenia. Komisja prowadziła również rozmowy z osobami współuzależnionymi, udzielała im informacji na temat ofert pomocy oraz kierowała konkretne osoby na terapię indywidualną.

W 2025 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły 24 wnioski o skierowanie osoby uzależnionej na leczenie (tyle samo, co w zeszłym roku), w tym 13 wniosków zostało złożonych przez rodziny, 9 wniosków przez instytucje, a 2 wnioski przez inne podmioty. Komisja podjęła rozmowy z 60 osobami (o 9 mniej niż w 2024 roku), w tym 24 osoby to klienci pierwszorazowi, a 36 osób to klienci kontynuujący spotkania. Leczenie ambulatoryjne podjęło 9 osób, natomiast sprawy 2 osób przekazano do Sądu Rodzinnego. W ciągu 2025 roku odbyło się łącznie 12 posiedzeń Komisji.

3.2. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin

W Punkcie dyżuruwał terapeuta uzależnień oraz psychodzy. Do ich zadań należało prowadzenie działalności profilaktycznej, diagnostycznej, wspierającej i interwencyjnej skierowanej do osób uzależnionych oraz współuzależnionych. W 2025 roku z oferty Punktu

skorzystało 91 78 osób (o 13 więcej niż w 2024 roku). Wzięły one udział w 293 spotkaniach – o 50 mniej niż w zeszłym roku.

Dominującymi problemami klientów były: uzależnienie od alkoholu i różnego rodzaju następstwa wynikające z choroby alkoholowej, takie jak: deficyty umiejętności ważnych dla trzeźwego życia, brak wiedzy i akceptacji własnego uzależnienia, brak motywacji do leczenia, problem braku pracy i perspektyw życiowych, współuzależnienie oraz przemoc domowa.

3.3. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

W ramach pracy Punktu można było skorzystać z konsultacji z policjantem oraz pracownikiem socjalnym – absolwentami Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wszystkich klientów Punktu informowano o możliwościach prawnych rozwiązywania trudnych sytuacji oraz o instytucjach świadczących pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy. Osoby chętne były kontaktowane z psychologiem w celu podjęcia terapii.

W 2025 roku z usług Punktu skorzystało 13 osób (o jedną osobę więcej niż w 2024 roku). Wobec klientów podejmowano przede wszystkim działania interwencyjne. Wśród odbiorców znajdowało się 13 osób, wobec których istniało domniemanie, że są ofiarami przemocy. Do Punktu nie zgłosiła się ani jedna osoba, wobec której istniało domniemanie, że jest sprawcą przemocy. Klienci, którzy zgłosili się po raz pierwszy stanowili grupę 11 osób, a klientów, którzy częściej korzystali z pomocy było 2. W ramach Punktu udzielono ogółem 13 porad (o jedną więcej niż w 2024 roku), w tym 11 porad indywidualnych i 2 porady rodzinne.

3.4. Pomoc psychologiczna w ramach Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Konsultacje z psychologiem były realizowane w celu udzielenia pomocy osobom potrzebującym wsparcia psychologicznego ze względu na ich trudną sytuację życiową, spowodowaną najczęściej uzależnieniem (osobistym lub członka rodziny) oraz doznawaniem przemocy.

Konsultacje w ciągu tygodnia w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych prowadziło pięcioro specjalistów psychologów.

W 2025 roku z oferty skorzystało łącznie 248 osób (o 14 więcej niż w 2024 roku). Klientów korzystających ze wsparcia specjalisty więcej niż jeden raz było 146, natomiast klientów, którzy mieli kontakt z psychologiem w Punkcie po raz pierwszy było 102. Ogółem udzielono 965 porad (o 19 mniej niż w 2024 roku).

Wśród problemów, z którymi borykali się mieszkańcy gminy Swarzędz, były: kryzysy życiowe, zaburzenia emocjonalne, doznawanie przemocy domowej, trudności wychowawcze oraz skutki bycia dorosłym członkiem rodziny z problemem alkoholowym, w tym współzależnienia i syndrom DDA.

3.5. Pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne

Na terenie miasta i gminy Swarzędz funkcjonują placówki realizujące programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne skierowane do dzieci i nastolatków będących w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności do osób pochodzących z rodzin z problemem uzależnień. Są to Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” na osiedlu Kościuszkowców w Swarzędzu, Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna w Gruszczynie, cztery Świetlice Wiejskie – w Uzarzewie, Gortatowie, Jasinie i Garbach oraz Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” w Swarzędzu.

Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” oraz Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” były czynne pięć dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, od godziny 13.00 do 18.00. Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna w Gruszczynie czynna była przez trzy dni w tygodniu: we wtorek, środę i czwartek, w godzinach od 14:00 do 18:00. Pozostałe placówki, czyli Świetlice Wiejskie w Uzarzewie, Gortatowie, Jasinie i Garbach prowadziły zajęcia z programem profilaktycznym kilka razy w tygodniu w zależności od potrzeb lokalnych.

W powyższych placówkach oddziaływaniem pedagogiczno-psychologicznym objęte są zarówno dzieci, jak i część rodziców, adekwatnie do sytuacji rodzinnej dziecka. Poza zajęciami o charakterze psychokorekcyjnym i socjoterapeutycznym dzieci uczestniczą w różnego rodzaju zajęciach rozwojowych, takich jak: zajęcia reedukacyjne, zajęcia artystyczne, zajęcia sportowo-rekreacyjne czy imprezy okolicznościowe. Zajęcia odbywały się zgodnie z ustalonym wcześniej programem i planami pracy, które były weryfikowane przez kierownika Sekcji.

Na podstawie sprawozdań otrzymanych przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej od wychowawców pracujących w świetlicach określono najważniejsze cele, które były realizowane w powyższych placówkach na przestrzeni 2025 roku. Były to:

- 1) budowanie przez uczestników pozytywnego obrazu samego siebie,
- 2) poprawa emocjonalnego i społecznego funkcjonowania uczestników,
- 3) korygowanie indywidualnych urazów,
- 4) organizowanie uczestnikom czasu wolnego,
- 5) rozwijanie zainteresowań uczestników,
- 6) promowanie zdrowego stylu życia.

W ramach Sekcji, na osiedlu Czwartaków w Swarzędzu, działa również Pracownia Modelarska „Tukan” spełniająca rolę klubu profilaktycznego. W modelarni jest realizowany program pomagający uczestnikom rozwijać swoje zainteresowania. Przez cały 2025 rok z Pracowni Modelarskiej korzystało łącznie 16 osób.

Tabela 9. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w 2025 roku

Nazwa i liczba placówek		Liczba uczestników
Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” w Swarzędzu	1	52
Świetlica integracyjno-terapeutyczna w Gruszczyń	1	17
Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” w Swarzędzu	1	60
Świetlica Wiejska w Uzarzewie z programem profilaktycznym	1	35
Świetlica Wiejska w Gortatowie z programem profilaktycznym dla dzieci	1	35
Świetlica Wiejska w Jasinie z programem profilaktycznym dla dzieci	1	17
Świetlica Wiejska w Garbach z programem profilaktycznym dla dzieci	1	15
Pracownia Modelarska „Tukan” w Swarzędzu	1	16
Ogółem	8	247

3.6. Zadania organizowane lub współorganizowane przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 pracownicy Sekcji zrealizowali różnorodne inicjatywy odnoszące się do profilaktyki uzależnień, ale również integracji społeczności lokalnej miasta i gminy. W ciągu 2025 roku stawiano sobie za cel: pracę na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, aktywizację wspólnot sąsiedzkich, podejmowanie inicjatyw kulturalnych i rekreacyjnych zachęcających mieszkańców gminy do wspólnego, a zarazem ciekawego i zdrowego spędzania czasu wolnego.

Poniżej wymieniono wydarzenia zorganizowane, współorganizowane i zrealizowane przez pracowników Sekcji:

- 1) **Dni Sąsiada** – w ramach organizowania społeczności lokalnej odbyły się spotkania z mieszkańcami okolicznych wsi. Następnie koordynowano organizację dwóch imprez integrujących społeczność lokalną. Były to: Dzień Sąsiada w Gortatowie i Dzień Sąsiada w Jasinie
- 2) **Śniadanie na Trawie** – w czasie wakacji dla wszystkich chętnych zorganizowano sześć edycji porannego pikniku integracyjnego, który każdorazowo odbywał się na trawniku w parku przed Ośrodkiem Kultury w Swarzędzu. Podczas śniadań uczestnicy mogli brać udział w różnych aktywnościach, między innymi w: animacjach dla dzieci i dorosłych, warsztatach robienia glutów z Laborakami, malowaniu buziek, zajęciach gimnastycznych, malowaniu obrazów, warsztatach kreatywnych, grach wielkoformatowych czy nauce gry na cajonie. Po raz pierwszy w trakcie wydarzenia przekąski dla uczestników zapewniały Koła Gospodyń Wiejskich z Jasina i Rabowic. Z pięciu planowanych śniadań odbyły się cztery. Na jednym z pikników czas umilały występy Swarzędzkiej Orkiestry Flażoletowej. Łącznie w całym cyklu wydarzeń wzięło udział około 600 osób.
- 3) **Koncerty na Plantach** – 10 lipca i 7 sierpnia 2025 roku w ramach cyklu Koncertów na Plantach zagrała dla mieszkańców Swarzędzka Orkiestra Dęta. Każde z wydarzeń zgromadziło na Placu Niezłomnych kilkadziesiąt osób.
- 4) **Letnie i zimowe obozy socjoterapeutyczne w Witkowie** – obozy przeznaczone były dla dzieci z terenu miasta i gminy Swarzędz przeżywających różnorodne trudności życiowe, szczególnie te związane ze sferą emocjonalną. Udział w obozach wzięło łącznie 101 dzieci – 51 było uczestnikami obozu zimowego, a 50 letniego. W przypadku obozu zimowego pobyt 35 uczestników sfinansowała Fundacja „AQQ” z dotacji otrzymanej z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.
- 5) **Letnie Potańcówki** – od końca czerwca do początku września trwał cykl 8 letnich potańcówek, które były organizowane we współpracy z Ośrodkiem Kultury oraz sołtysami i radami sołeckimi na terenie gminy Swarzędz. Z planowanych ośmiu imprez odbyło się sześć. Pierwsza potańcówka miała miejsce w Swarzędzu, a następne w: Jasinie, Wierzonce, Gortatowie, Paczkowie i Kobylnicy. Dwie dyskoteki zostały odwołane ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne. Łącznie w potańcówkach wzięło udział około 600 osób.

- 6) **Wspólne ubieranie choinki** – 12 grudnia odbyło się uroczyste rozświetlenie choinki w ogrodzie społecznym przy ul. Poznańskiej 25. We wspólnym dekorowaniu drzewka wzięli udział: wychowankowie Przedszkola nr 3 „Pod Kasztanami” w Swarzędzu, seniorzy z Dziennego Domu Pomocy i uczestnicy Dziennego Domu „Senior-Wigor”, uczestnicy zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy i mieszkańcy Swarzędza. W wydarzeniu wzięło udział około 60 osób.
- 7) **Piknik Trzech Pokoleń** – największa impreza zorganizowana przez Sekcję mająca na celu integrację swarzędzkich rodzin. Piknik odbył się w niedzielę 4 sierpnia przy Scenie nad Jeziorem. Na mieszkańców naszej gminy i gości czekały następujące atrakcje: klocki LEGO, drewniane klocki LINDENWOOD, warsztaty z Animaster, plecenie wianków czy eksperymenty chemiczne z Laborakami. W trakcie imprezy można było również zakupić tradycyjne, domowe pyszności od Koła Gospodyń Wiejskich z: Janikowa, Jasina, Karłowic oraz Rabowic. Punktem kulminacyjnym pikniku był koncert zespołu Boney M. Show. W imprezie wzięło udział około 550 osób.
- 8) **Projekt „ESC – Nowe Horyzonty”** (numer 2024-1-PL01-ESC51-VTJ-000207824) – Centrum Usług Społecznych otrzymało dofinansowanie w kwocie 8216,00 euro na realizację kolejnego projektu w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności w terminie od 1 września 2024 roku do 31 sierpnia 2025 roku. W ramach projektu 1 października 2024 roku przyjechała do Polski Francuzka Juliette Jamin, która realizowała działania wolontariackie w następujących placówkach Centrum Usług Społecznych: Centrum Aktywności Seniora, Dziennym Domu „Senior-WIGOR”, Dziennym Domu Pomocy, Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, Swarzędzkim Klubie Rodziny i Świetlicy Integracyjno-Terapeutycznej w Gruszczyńcu. Trzy główne cele projektu to: zapewnienie wysokiej jakości zajęć w swoich świetlicach i placówkach senioralnych, włączenie społeczne dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz seniorów biorących udział w zajęciach, rozwój świadomego, dojrzałego i zaangażowanego społeczeństwa Unii Europejskiej. Wolontariuszka przekazywała wiedzę, pracowała i spędzała czas z grupą około 120 osób: członkami kadry CUS oraz seniorami i dziećmi w placówkach CUS.
- 9) **Klub Kobiet** – w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” przy ulicy Marii Konopnickiej 11 w Swarzędzu działa Klub Kobiet. W ramach Klubu realizowane były zajęcia kulinarne, rozwojowe, kreatywne i prozdrowotne. Do Klubu należało 40 uczestniczek, z których około 20 uczęszczało regularnie na spotkania. Klub przeznaczony jest dla kobiet w różnym wieku mieszkających na terenie gminy

Swarzędz. Uczestniczki Klubu Kobiet pozyskały dofinansowanie w wysokości 9984,05 zł na swoje działania w ramach realizacji projektu Moc Małych Społeczności w Wielkopolsce 2025. W ramach projektu o nazwie: „Siła Kobiet – wiedza, bezpieczeństwo i samodzielność na co dzień” odbyły się, m.in. warsztat „Domowa apteczka z olejków eterycznych” oraz kurs samoobrony dla kobiet.

- 10) **Wieczory gier** – w Świetlicy Wiejskiej w Zalasewie w każdy czwartek w godzinach od 18.00 do 21.00 odbywały się wieczory gier planszowych. Podczas tych spotkań obecny był zawsze animator. Grupa osób na stałe uczęszczających na spotkania liczyła 8 osób, natomiast przez cały rok oferta przyciągnęła 15 uczestników. Jest to dodatkowa forma spędzania czasu wolnego przeznaczona dla rodzin.
- 11) **Język angielski dla ósmoklasistów** – w roku szkolnym 2024/2025, od lutego do maja, w poniedziałki od godziny 16:00 do 17:30 w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, w ramach współpracy ze Szkołą Językową Offschool w Zalasewie, odbywały się zajęcia z języka angielskiego. W lekcjach języka brało udział 5 osób. W roku szkolnym 2025/2026 zajęcia odbywały się we wtorki, a grupa uczestników liczyła 10 osób. Kurs był skierowany do uczniów klas ósmych szkół podstawowych gminy Swarzędz.
- 12) **Tydzień Profilaktyki** – największa impreza profilaktyczna na terenie gminy Swarzędz. 26 i 27 maja 2025 zorganizowano XIII edycję Tygodnia, inicjatywy skupiającej uwagę dzieci, młodzieży oraz ich nauczycieli i wychowawców na tematach związanych z profilaktyką uzależnień i zdrowym trybem życia. Pierwszego dnia odbyła się „Talentiada”, czyli przegląd talentów i zainteresowań uczniów szkół zlokalizowanych na terenie gminy Swarzędz. W namiocie Sceny nad Jeziorem uczniowie i nauczyciele utworzyli własne stoiska, w ramach których odbywały się warsztaty, m.in. układanie kostek Rubika, plectenie warkoczyków, malowanie twarzy i szydełkowanie. Uczestnicy mieli również możliwość tworzenia budowli z klocków LEGO i drewnianych klocków Lindenood, malowania intuicyjnego, zagrania w hokeja na trawie, gry w Rummikub i szachy.

W kolejnym dniu, we współpracy z Ochotniczą Strażą Pożarną w Swarzędzu, zorganizowana została gra miejska dla przedstawicieli szkół. Miała ona na celu pogłębienie wiedzy z zakresu pierwszej pomocy oraz wykorzystanie jej w praktyce podczas zadań czekających na trasie gry miejskiej. Do rywalizacji stanęło 9 szkół z gminy Swarzędz, z których najlepsza okazała się Szkoła Podstawowa nr 2 w Swarzędzu. W ramach „Tygodnia Profilaktyki” odbył się również konkurs filmowy pt. „Nie chcę telefonu, tylko Twój czas!”. Zadaniem uczestników było nakręcenie

krótkiego filmu, w którym zwrócić uwagę na problem braku czasu i należytej uwagi poświęcanej dzieciom przez rodziców. Wyłoniono zwycięzców konkursu – wyróżniono prace uczniów ze Szkoły Podstawowej w Paczkowie i Szkoły Podstawowej nr 1 w Zalasewie. Łącznie w wyżej wymienionych wydarzeniach wzięło udział 600 osób.

- 13) **Archipelag Skarbów** – w szkołach podstawowych na terenie miasta i gminy Swarzędz realizowano program profilaktyki uniwersalnej pt. „Archipelag Skarbów”. Wzięli w nim udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Swarzędzu, Szkoły Podstawowej nr 1 w Zalasewie, Szkoły Podstawowej w Wierzoncie oraz Szkoły Podstawowej w Kobylnicy. W programie wzięło udział łącznie 150 uczniów. Część zajęć realizowanych w ramach warsztatów była przeznaczona dla nauczycieli i rodziców.
- 14) **Szkolenia dla nauczycieli** – Gmina Swarzędz otrzymała dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w wysokości 180 480 zł na realizację programów profilaktycznych, które są ujęte w Systemie Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego w placówkach oświatowych. Dzięki otrzymanym środkom wiosną zorganizowano cykl szkoleń „Spójrz Inaczej” dla nauczycieli klas 4-6, w którym wzięło udział 70 osób. Natomiast jesienią 2025 roku odbyły się szkolenia z wdrażania innowacyjnych programów profilaktycznych: „Apteczki Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” skierowanego do nauczycieli klas 4-6 oraz „Przyjaciół Zippiego” skierowanego do osób pracujących z dziećmi w wieku 5-8 lat. W jesiennym cyklu szkoleń wzięło udział 120 osób.
- 15) **Swarzędzkie Dni Rodziny** – odbyły się na przełomie maja i czerwca. W ramach Dni zorganizowano szereg ciekawych wydarzeń oraz promowano inicjatywy prorodzinne oferowane przez instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Swarzędz. Wspólnie ze Związkiem Dużych Rodzin – Koło w Swarzędzu zorganizowany został Dzień Rodziny, Warsztaty decoupage z mamą i Warsztaty majsterkowania z tatą w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”. W inicjatywę włączyły się: Ośrodek Kultury w Swarzędzu, Biblioteka Publiczna w Swarzędzu, Fundacja Dzieciaki i Zwierzaki, Fundacja Początek Świata oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Swarzędzu. Po wcześniejszych zapisach można było skorzystać m.in. z darmowych wejść do centrum rozrywki MaxiFun, warsztatów w Bawialni & Kawiarni Bambini, w Stolarni Pracowni Działań Twórczych Ewy Wanat oraz z oferty zajęć sportowych w klubie sportowym Keep-fit. Na hasło „Swarzędzkie Dni Rodziny” w okresie trwania inicjatywy obowiązywała zniżka m.in. w parku linowym Cascader Park Poznań oraz w kawiarni-lodziarni Café Nieziemska. W Klubie

Integracji Społecznej, w Klubie Młodzieży oraz innych placówkach działających w ramach Centrum Usług Społecznych przeprowadzono warsztaty kreatywne oraz zorganizowano atrakcje dla dzieci i ich rodzin. Według statystyk przedstawionych przez organizatorów w Dniach wzięło udział około 590 osób.

- 16) **Tydzień Małżeństw** – we współpracy z Oddziałem Wielkopolskim Związku Dużych Rodzin „Trzy Plus” oraz z Kołem Swarzędz Związku Dużych Rodzin „Trzy Plus” zorganizowano wydarzenia w ramach tegorocznego Tygodnia Małżeństwa. Warsztaty i spotkania odbywały się w terminie od 7 do 16 lutego 2025 roku.
- 17) **Program Family Spot** – w ramach kontynuacji programu Family Spot w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” co najmniej raz w miesiącu odbywały się spotkania oraz warsztaty kreatywne i integracyjne dla rodzin. Zorganizowano między innymi warsztat majsterkowania, warsztat dla rodziców dotyczący wychowania dzieci w dobie cyfryzacji: „Rodzinny upgrade 1.1, Instalacja zasad cyfrowych” oraz wspólne tworzenie witraży. W każdych ze spotkań uczestniczyło około 20 osób – rodziców z dziećmi. Łącznie przez ostatnie dwanaście miesięcy w inicjatywach wzięło udział prawie 250 osób.
- 18) **Młodzieżowy Budżet Obywatelski Gminy Swarzędz** – od początku lutego do końca marca we współpracy z II Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu przeprowadzono pilotaż Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego Gminy Swarzędz. Do programu zostały zgłoszone cztery projekty napisane przez młodzież, z których trzy zwycięskie otrzymały dofinansowanie na realizację do końca bieżącego roku. Liczba młodych ludzi zaangażowanych w tworzenie projektów wyniosła 14 osób. Od września do grudnia były realizowane zwycięskie projekty. Z treningów siatkówki organizowanych na sali gimnastycznej II LO skorzystały 33 osoby. Natomiast w sadzenie drzew przy ulicy Planetarnej w Zalasewie zaangażowanych było 9 uczniów, nauczyciel oraz pomysłodawca inicjatywy.
- 19) **Spotkanie sieciujące Kół Gospodyń Wiejskich** – 23 czerwca 2025 roku w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” odbyło się pierwsze spotkanie Kół Gospodyń Wiejskich z naszej gminy. Na zaproszenie odpowiedzieli przedstawiciele pięciu kół: KGW Janikowo, KGW Rabowice, KGW Jasin, KGW „Karłowiczanie” z Karłowic i KGW „Paczkowska Sielanka” z Paczkowa. Drugie spotkanie z reprezentantkami kół gospodyń wiejskich odbyło się w listopadzie w budynku przy ul. Nowy Świat 10. Głównym celem spotkań była wymiana doświadczeń, zacieśnienie współpracy oraz budowanie wzajemnego wsparcia między kołami.

20) **Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego** – 8 października 2025 roku zorganizowano uroczyste obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego w Swarzędzu. Z tej okazji przy Scenie na Jeziorze zgromadziło się około 250 osób zainteresowanych tematem zdrowia psychicznego, m.in. nauczyciele, terapeuci, specjaliści oraz seniorzy i młodzież szkolna. Pracownicy sekcji wspierali organizację wydarzenia m.in. poprzez prowadzenie działań marketingowych i przygotowywanie materiałów promocyjnych.

21) **Projekt „Ogród Pokoleń – siejemy relacje, zbieramy smaki”** – Stowarzyszenie na rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w partnerstwie z Centrum Usług Społecznych otrzymało dotację w wysokości 21 856 zł na realizację projektu: „Ogród Pokoleń – siejemy relacje, zbieramy smaki” w ramach programu Niebieskie Granty Volkswagen Poznań. Początek działań w ramach projektu jest planowany na wiosnę 2026 roku.

22) **Wizyta międzynarodowa** – 11 grudnia w ramach projektu „Youth Lead Youth Houses” programu ERASMUS+ do Swarzędza przyjechali goście z Łotwy, Finlandii i Niemiec. Piętnastu przedstawicieli organizacji pozarządowych i jednostek samorządowych, którzy na co dzień pracują z młodzieżą, odwiedziło Klub Młodzieży NOWY ŚWIAT 10 i Swarzędzki Klub Rodziny.

4. Finansowanie działań zrealizowanych na podstawie Gminnego Programu

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku w kategorii **zwalczanie narkomanii** wydatkowano kwotę **17 550 zł** (49 771,65 zł w 2024 roku). Na realizację działań mających na celu **przeciwdziałanie alkoholizmowi** wydano **1 989 974,71 zł** (1 924 697,11 zł w 2024 roku).

Na podstawie Gminnego Programu przekazano również dotacje na wsparcie działań w zakresie **przeciwdziałania patologiom społecznym**. Dotacje w łącznej kwocie **75 000,00 zł** (o 5 000 zł więcej niż w 2024 roku) zostały przekazane następującym organizacjom: Stowarzyszeniu „Widzieć w Pełni” (10 000 zł), Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej reprezentowanemu przez Wielkopolski Zarząd Wojewódzki PKPS w Poznaniu (32 000 zł) oraz Stowarzyszeniu Abstynentów „Żagiel” (33 000 zł).

Całkowita kwota wydatkowana w 2025 roku wyniosła **2 082 524,71 zł** – o 38 055,95 zł więcej niż w 2024 roku.

